

Kassikaku seire meetodika

Seireprogrammi eesmärgiks on kassikaku seisundi jälgimine Eestis. Arvukus ja sigivus on olulisimad ja kõige lihtsamini määratavad näitajad populatsiooni seisundi hindamiseks. Igal aastal kontrollitakse sigimisedukuse, arvukuse ja elupaikade seisundi jälgimiseks kõiki kassikaku esinemisteateid ja teadaolevaid elupaiku, mis on viimase viie aasta jooksul olnud asustatud.

Kassikaku pesitsusaegne elupaik koosneb pesitsusterritooriumist, mida liigikaaslaste eest kaitstakse ning kodupiirkonnast, kus käiakse pesitsusperioodil toitumas, kuid mida aktiivselt ei kaitsta. Kassikakule meelepärases elupaigas leidub vana metsa ja saagirohkeid toitumisalasid. Selliseid tingimusi pakuvad Eestis peamiselt rannikualad oma linnurikaste merelahtede ja pesitsemiseks sobivate luitemännikutega. See on ka põhjus, miks kassikakud on praegusel ajal enam levinud Põhja- ja Lääne-Eestis ning saartel. Rannikust eemal on kassikakke leitud pesitsemas asulate, suuremate rabade, järvede ja prügimägede läheduses, mis pakuvad sobivat toitu vareste, kajakate või rändrottide näol.

Kassikaku arvukuse kohta peetakse arvestust pesitsusterritooriumide kaupa (elupaigapõhiselt). Teadaolevate territooriumide asustatuse selgitamiseks tehakse kevadisi kuulamiskäike (veebruari aprillini), suvisel ajal (mai lõpust alates) otsitakse kassikakkude pesi, pesakondi, murdeid ja muid liigi esinemist tõendavaid märke. Kontrollitakse ka esinemisteateid ja juhuvaatlusi. Asustamata pesitsusterritooriumiks loetakse elupaik, mille puhul kuulamiskäigud ega pesitsemiseks sobiva piirkonna põhjalik ülevaatus mingeid tulemusi ei anna. Uusi elupaiku otsitakse kassikakkudele sobivatest piirkondadest (sobiv piirkond on teadaolevatest territooriumidest vähemalt 5 km kaugusel, seal esineb pesitsemiseks sobiva struktuuriga puistu ning lähikonnas on olemas esinduslik toitumisala).

Kevadine kakukuulamine

Kassikaku elupaikades käiakse kevadel (veebruari kuni aprilli alguseni) tuulevaikse ilmaga vähemalt kaks korda kuulamas, korraga minimaalselt kaks tundi. Soovituslik kuulamisaeg on pool tundi enne päikeseloojangut, päikeseloojangule järgnevad tunnid ja päikesetõusule eelnevad tunnid, sest siis laulavad kassikakud kõige sagedamini. Kakkude aktiivsemal laulmisperioodil ja asulate lähedastel aladel (kus taustamüra on suur) võib kuulamas käia ka kesköisel ajal. Ala katmisel võib teid mööda ringi liikuda, põhiline, et elupaik saaks korralikult vähemalt kahel erineval päeval ja kokku vähemalt 4 tunni vältel üle kuulatud. Kassikaku laul kostab peaaegu alati kuni 2 km kaugusele.

Pesade ja tegevusjälgede otsimine

Üle tuleb vaadata palu- ja nõmmemetsades esinevad eelistatud pesitsuskohad ja saagilahkamispaigad: kuuskede alused, kõikvõimalikud nõlvad, tuuleheitejuurestikud, kändud ja muud kõrgemad kohad ning suurte haraliste puude alused ja metsaservad. Kontrollimist

alustage kõige vanemast ja avatumast metsaosast, kus alusmets on väga hõre või puudub sootuks, sest sageli elab kassikakk just seal. Pesa võib asuda ka lageraie langil või soos. Pesi ei tohi otsida enne 15. maid, sest linnud on haudumise ajal häirimise suhtes tundlikud. Alates mai keskpaigast on võimalik otsida ka samasuviseid poegi. Põhimõtteliselt on tegevusjälgede järgi kassikaku asustatud elupaiku võimalik tuvastada kuni lume tulekuni.

Inventuuride käigus tuleb kaardistada ka kõigi teiste kaitsealuste liikide leiukohad.